

Ewa Maria Romaniak
MSc arch., MA
Faculty of Architecture, Cracow University of Technology
e.m.romaniak@gmail.com

SPACE OF THE CITY – ARTISTIC ACTIVITIES OF THE ART GROUP M37A

Summary

The article raise the issue of actions organised by art group M37A in urban space of Cracow. The process of realisation was described in details, starting from the inspiration and the origin of idea, through the realisation (preparations, logistics, organisation, course of works), to the presentation of works with discussion.

On the basis of personal experience, as the organiser and the participant, but also after conversation with other participants, there where described some phenomenon which occurred during the open air actions in urban space. The article shows relations on many levels, such as: artist – space, space – object (creative activity), object – inhabitants, event – recipient.

This work points out the aspect of extension of artistic field activity from gallery, therefore annexation and temporary change of urban space function. It usually results in not only temporary change, but also in added and deepened iconosphere of the place. The conclusion is an attempt to specify the role of artistic actions in urban space and the influence of their specific characteristics and relations on functioning of the urban, public space.

Key words: *city, space, M37A, open air action.*

Introduction

The urban space is, since the beginning of M37A group, the topic of yearly organised multidisciplinary open air actions. The art group M37A was established in 2015, on Ewa Maria Romaniak's own initiative. Together with Paulina Kargula they start the activity of M37A group with the opening of an exhibition 'the space of sketches' in their studio located in Cracow. The name M37A originates from the adress of this first studio (flat No 37a).

The term of 'space' is the main topic for activities of the group, which takes inspiration from it, but also does research and analyses space in various aspects.

Open air action as a type of creative work, was chosen by the group in purpose, because of its character and form. Open air is in accordance with the definition from PWN dictionary: *open space under the open sky, as a place and the topic of artist's work and the temporary residence of group of artists in some place, spent on artistic work.* [Dictionary, sjp.pwn.pl]. This phenomenon occurred in 19th century in France and due to this fact, the term 'open air' derives from French (*en plein air*) and means 'outdoor'. In other words it is: *outdoor creative activity, in direct contact with the nature. The open space, under the open sky, as a place and the topic of artist's work* [Chilvers 2002: 519] Using the form of open air actions, M37A group has accomplished since now two events: 'Residential space – Wroclawska 66' in 2016 and 'Space of street – Mazowiecka KRK' in 2017. (www.m37a.art)

Residential space – Wroclawska 66

The title 'Residential space – Wroclawska 66' was the topic of the first open air action, which took place in Cracow on 14-16 July 2016. The opening of an exhibition, located in the space of housing estate, took place on 16 July at 16:30, gathering about 30 people. The guests of honor were: DSc Eng. Arch. Małgorzata Mizia, DSc Eng. Arch. Maciej Motak and PhD Eng. Arch. Krzysztof Ludwin from Cracow University of Technology.

The keynote of the event was to cause the discussion between artists originated from various fields of art and giving them the possibility to artistic statements, inspired by this location. The aim of open air action was to make surveys of the specific housing estate in Cracow (Wroclawska 66) for: the scope of perception of different people, types of interaction between people and surroundings, but also the influence of temporary artistic action on the perception of this space (grupam37a.wixsite.com/m37a/exhibitions)

The event was divided into 2 main parts: open air action and the opening of the exhibition. During the action, artists could get to know each other, share the experience, search the inspiration and think about the topic of the event. The opening of the exhibition was a kind of action's conclusion. Artist's works were watched during the common walk with artists and visitors around the housing estate. Pieces of art were representing fields of art, such as: painting, drawing, graphic art, object, prop/costume. The participants of the event were: Sylwia Bobel (scenography) with the project 'The forest of entertainment', Paweł Kamykowski (graphic art) with the project 'The space', Paulina Kargula (industrial design) with the project 'Monitoring', Anna Pachniowska (Polish philology, scenography) with the project 'Blocks' with an extensive author's text, Karol Palczak (painting) with the project of paintings shining in the dark, Ewa Maria Romaniak (architecture, scenography, painting) with the project 'The calque from space' (**fig. 1**), Bożena Szumilas (interior design), with the project 'Sketchbook from the housing estate', Beata Weber (industrial design) with the project 'Frames' and Olga Ząbroń (painting, scenography) with the project 'The bench not for sitting' [Archive group M37A; Catalogue 2016].

Fig. 1. 'The calque from space' – Residential space – Wrocławska 66 open air action. photo from group archive, 2016

Ryc. 1. „Kalka z przestrzeni” – plener Przestrzeń osiedla – Wrocławska 66. Fot. Archiwum grupy, 2016

Space of street – Mazowiecka KRK

'Space of street – Mazowiecka KRK' was a topic of the second open air action organised by M37A group, which took place in Cracow on 23-26 June 2017. The opening of the exhibition took place on 1st July 2017. Institutional patronage of the event took up: Department of Architecture – Cracow University of Technology, Department of Industrial Design – The Academy of Fine Arts in Cracow, The Association of Polish Architects (SARP) – section in Cracow, The Union of Polish Artists and Designers (ZPAP) – section in Cracow, The Polish Landscape Architects Association (SPAK) – section in Podkarpacie, The Institute of Architecture Foundation. Media patronage of the event took up: TVP3 and periodicals: Architecture and Business, Topiarius. Landscape studies and Autoportret. The guests of honor were DSc Eng. Arch. Małgorzata Mizia and DSc Eng. Arch. Maciej Motak from Cracow University of Technology.

The open air event referred to action 'Residential space – Wrocławska 66' organised a year earlier, as a continuation of analysing an important issue for group, the urban space. The topic of this action was the space of Mazowiecka Street in Cracow, located near studio of M37A group. The event was divided into 3 main parts: open air action, individual artist's work and the opening of the exhibition [Romaniak 2017: 26]. During four days of open air work (from Friday until Monday, 23-26 June), artists could share the experience and think about the enclosure of the Mazowiecka Street, its characteristic and proportions. The place for meeting and discussion was the studio of M37A Group, where some artists lived together during the event (especially those from outside Cracow). During the work, artists interact many times with inhabitants and users of the street, which seems to be very important for the idea of an open air action.

The individual work (from Tuesday until Saturday, 27 June – 1 July) was driven by the experience from previous event, when works were made in a great hurry. The advantage of this solution was the flexibility in relation to artists who have full-time job and could not take part in work during the open air action. During the individual work, artists have finished their projects.

The last part of the event, was the opening of exhibition, which formula was a common walk with artists and visitors along 'the gallery'. This kind of tour is characteristic for the group, also short explications during the tour and longer discussion while refreshments. On a Saturday afternoon, after the gathering of guests and artists (in the courtyard of housing estate) in front of the block of flats on Wrocławska Street, began a common tour. It took about 2 hours to walk along 'the gallery' of Mazowiecka Street. During this event, visitors met 20 artists who were talking about 18 realised projects. Works represented fields of art, such as: painting, graphic art, sculpture, architecture and urbanism, landscape architecture, scenography, industrial design, literature, philosophy, psychology and even dance.

Fig. 2. 'Wall unit' – relation between work and visitors. Photo from group archive, 2017

Ryc. 2. "Meblościanka" – relacja pracy ze zwiedzającymi. Fot. Archiwum grupy, 2017

The participants of the event were: Natalia Bieńkowska with sculpture cycle 'Karaty – engineer's Bastard, the second life of the object', Sylwia Bobeł with project in the space 'For M', Grzegorz Bugaj and Piotr Kolanko with the project of large-format graphic 'Keep the demons on a leash, in the urban wilderness', Olga Bukowska with the cycle of oil paintings 'Signs of a city', 'Krakau sis', 'Brysiu', Agnieszka Burzej with cycle of waterpaintings 'Mazowiecka', Bartłomiej Domagała with literary work 'Splinters', Weronika Dziepak and Anna Skoczeń with project in the space 'Wall unit' (**fig. 2**), Katarzyna Elwart with project 'Linea', Paulina Kargula with mural project 'Surreal', Dorota Marszałik with the project 'Freedom of a tree' (**fig. 3**), Anna Mazur and Dominik Rogus with cycle of graphics 'Trees Mazowiecka', Agata Pęcak with interaction 'Robbed', Ewa Maria Romaniak with the project 'Street code', Joanna Rudzińska with performance 'The space over sidewalk (in the gate)',

Anna Soltysik with the in situ project 'Life between buildings', Małgorzata Steć with essay 'Forum Mazowieckanum' and Beata Weber with the project of public advertising column [Archive group M37A].

Fig. 3. 'Freedom of a tree' – interaction between work and visitors. Photo from group archive, 2017

Ryc. 3. "Swoboda Drzewa" – interakcja pracy ze zwiedzającymi. Fot. Archiwum grupy, 2017

Fig. 4. Discussion while refreshments in the courtyard of housing estate. Photo from group archive, 2017

Ryc. 4. Dyskusja podczas poczęstunku na dziedzińcu osiedla. Fot. Archiwum grupy, 2017

The summary of the event was a discussion in ‘the studio’s garden’, so actually in a courtyard of the housing estate, where the Group organised refreshments – a small picnic for all the participants (**fig. 4**).

Conclusion

The aim of multidisciplinary open air action and the opening of an exhibition in both events, was to provoke a discussion about urban space. The participants of discussion were artists, representing various fields of art. They used artistic language, inspired by specific space and interaction with its users. The participants were also visitors of an exhibition, who were discussing issues with artists and also with each other. It was possible to make and present works, during both events, in any way. Artists should have take into account the place of exhibition, which took place mostly under the open sky.

The aim of both actions was to analyse issues connected with urban space, so with many various enclosures (ARK) and the way of their perception. But also to analyse polisensory perception, to cause discussion and interaction between different environments – artists and visitors. In both cases we have experienced the involvement of the participants (artists and visitors) in honest and open conversations about urban space. In discussions occur remarks and comments about the current situation in examined enclosures (ARK) and their artistic interpretations. There were also raised wishes and expectations on appearance of the space, if there would occur a dialog between investor (city) and users, who live in specific housing estate, on specific street. It seems that this kind of artistic events, could become the beginning of an important discussion about issues, which are close to all inhabitants of a city, regardless of their profession, gender, age or wealth. Because the image of an urban space, this what exists between the buildings, affects everyone in the same way.

Translation / Thumaczenie: Anna Sołtysik

Ewa Maria Romaniak
mgr inż. arch., mgr sztuki
Wydział Architektury, Politechnika Krakowska
e.m.romaniak@gmail.com

PRZESTRZEŃ MIASTA – ARTYSTYCZNE DZIAŁANIA GRUPY M37A

Streszczenie

Artykuł przybliży zrealizowane działania Grupy M37A w przestrzeni miejskiej Krakowa. Szczegółowo opisano proces realizacji działań, począwszy od inspiracji i powstania idei, poprzez realizację (przygotowania, logistyka, organizacja, przebieg), aż do późniejszej prezentacji prac wraz z dyskusją.

Na bazie osobistych doświadczeń, jako organizatora i uczestnika oraz w wyniku rozmów z pozostałymi uczestnikami tego wydarzenia, opisano zjawiska zaistniałe podczas plenerów w przestrzeni miejskiej. Opisane zostały relacje zachodzące na wielu poziomach takich jak: twórca – przestrzeń, przestrzeń – obiekt (kreacja twórcza), obiekt – mieszkańcy, wydarzenie – odbiorcy.

Artykuł zwraca uwagę na rozszerzenie pola działań artystycznych, wyjścia poza obręb galerii, a tym samym aneksji i czasowej zmiany funkcji przestrzeni publicznej. Zazwyczaj skutkuje to nie tylko chwilową odmianą, ale dodaniem i pogłębieniem ikonosfery miejsca.

Podsumowanie stanowi próbę określenia roli działań artystycznych w przestrzeni miejskiej oraz wpływu ich specyficznych cech i zależności na funkcjonowanie miejskiej przestrzeni publicznej.

Słowa kluczowe: *miasto, przestrzeń, M37A, plener artystyczny.*

Wstęp

Przestrzeń miasta od początku istnienia grupy M37A jest tematem organizowanych przez nią corocznie multidyscyplinarnych plenerów. Grupa artystyczna M37A powstała w 2015 roku z inicjatywy Ewy Marii Romaniak, która wraz z Pauliną Kargulą inaugurowały działalność wernisażem wystawy Przestrzeń Szkiców w pracowni grupy w Krakowie. Od adresu tej pierwszej pracowni wywodzi się nazwa M37A

(mieszkanie 37a). Pojęcie przestrzeni jest głównym tematem działań grupy, która czerpiąc z niej inspirację, jednocześnie bada i analizuje ją w różnych aspektach.

Plener, jako forma działań twórczych został wybrany przez grupę celowo ze względu na swój charakter i formę. Plener z definicji słownika PWN to m.in.: *otwarta przestrzeń pod gołym niebem, jako miejsce i temat pracy artysty oraz pobyt grupy artystów w jakiejś miejscowości, poświęcony pracy twórczej* [Słownik, sjp.pwn.pl]. Zjawisko to pojawiło się w XIX wieku we Francji i tym samym słowo plener wywodzi się z języka francuskiego (*en plein air*) i oznacza „na świeżym powietrzu”. Innymi słowy jest to *twórczość na zewnątrz, w bezpośrednim kontakcie z naturą. Otwarta przestrzeń pod gołym niebem, jako miejsce i temat pracy artysty* [Chilvers 2002: 519]. Wykorzystując formę plenerową grupa M37A zrealizowała jak dotąd dwa wydarzenia: „Przestrzeń osiedla – Wrocławska 66” w roku 2016 oraz „Przestrzeń ulicy – Mazowiecka KRK” w roku 2017 (www.m37a.art).

Przestrzeń osiedla – Wrocławska 66

Tytułowa „Przestrzeń osiedla – Wrocławska 66” była tematem pierwszego pleneru, który miał miejsce w Krakowie w dniach 14-16 lipca 2016 roku. Wernisaż poplenerowy w przestrzeni osiedla przy ulicy Wrocławskiej 66, odbył się 16 lipca 2016 roku o godzinie 16:30, gromadząc około 30 osób. Gośćmi honorowymi byli dr hab. inż. arch. Małgorzata Mizia, dr hab. inż. arch. Maciej Motak oraz dr inż. arch. Krzysztof Ludwin z Politechniki Krakowskiej.

Mysłą przewodnią organizowanego wydarzenia było wywołanie dyskusji artystów z różnych dziedzin twórczych oraz danie możliwości wypowiedzi artystycznej inspirowanej tą lokalizacją. Celem pleneru było zbadanie tego konkretnego krakowskiego osiedla (Wrocławska 66) pod kątem: zakresu percepcji przez różne osoby, rodzajów zachodzących interakcji ludzi z otoczeniem oraz wpływu tymczasowych działań artystycznych na odbiór otoczenia (grupam37a.wixsite.com).

Wydarzenie było podzielone na 2 główne części: plener oraz wernisaż. Podczas trwania pleneru twórcy mogli się lepiej poznać, wymienić doświadczeniami, poszukać inspiracji oraz zastanowić się nad tematem. Podsumowaniem pracy twórczej był wernisaż. Podczas wspólnego spaceru z gośćmi po terenie tytułowego osiedla, oglądano prace powstałe podczas pleneru.

Prezentowane realizacje reprezentowały dziedziny twórcze, takie jak: malarstwo, rysunek, grafika, obiekt, rekwizyt/kostium. Uczestnikami projektu byli: Sylwia Bobeł (scenografia) z projektem „Las Zabaw”, Paweł Kamykowski (grafika) z projektem „Przestrzeń”, Paulina Kargula (formy przemysłowe) z projektem „Monitoring”, Anna Pachniowska (filologia polska, scenografia) z projektem „Błoki” opartym na obszernym tekście autorskim, Karol Palczak (malarstwo) z projektem obrazów świecących w ciemności, Ewa Maria Romaniak (architektura, scenografia, malarstwo) z projektem „Kalka z przestrzeni” (**ryc. 1**), Bożena Szumilas (architektura wnętrz), z projektem „Szkicownik z osiedla”, Beata Weber (formy przemysłowe) z projektem „Kadry” oraz Olga Ząbroń (malarstwo, scenografia) z projektem „Ławka nie do siedzenia” [Archiwum M37A; Katalog].

Przestrzeń ulicy – Mazowiecka KRK

„Przestrzeń ulicy – Mazowiecka KRK” to temat drugiego pleneru organizowanego przez grupę M37A, który miał miejsce w Krakowie w dniach 23-26 czerwca 2017

roku. Wernisaż poplenerowy w przestrzeni tytułowej ulicy Mazowieckiej, odbył się 1 lipca 2017 roku.

Patronat nad wydarzeniem objęli: Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej, Wydział Form Przemysłowych Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, Stowarzyszenie Architektów Rzeczypospolitej Polskiej – Oddział Krakowski, Związek Plastyków Artystów Polskich – Oddział Krakowski, Stowarzyszenie Polskich Architektów Krajobrazu – Oddział Podkarpacki, Fundacja Instytut Architektury. Patronat medialny objęła TVP3 oraz czasopisma: „Architektura i Biznes”, „Topiarius. Studia krajobrazowe” i „Autoportret”. Gośćmi honorowymi byli dr hab. inż. arch. Małgorzata Mizia oraz dr hab. inż. arch. Maciej Motak z Politechniki Krakowskiej.

Plener nawiązywał do zorganizowanego rok wcześniej pleneru „Przestrzeń osiedla – Wrocławska 66”, kontynuując rozważania Grupy na temat przestrzeni miejskiej. Jego tematem była przestrzeń tytułowej ulicy Mazowieckiej w Krakowie, zlokalizowanej w bliskim sąsiedztwie pracowni grupy M37A. Wydarzenie było podzielone na 3 główne części: plener, praca indywidualna nad projektami oraz wernisaż [Romaniak 2017: 26].

Podczas 4 dni pleneru (od piątku do poniedziałku, 23-26 czerwca) twórcy mogli wymienić się doświadczeniami, poszukać inspiracji oraz zastanowić się nad różnicowanym – w swoim charakterze i proporcjach – wnętrzem, jakim jest ulica Mazowiecka. Miejsce spotkania i dyskusji w trakcie pracy była pracownia grupy, gdzie odbywało się także wspólne życie (szczególnie artystów spoza Krakowa). Wielokrotnie została nawiązana interakcja z mieszkańcami oraz użytkownikami ulicy Mazowieckiej, co wydaje się niezwykle ważne dla idei pleneru. Praca indywidualna (trwająca od wtorku do soboty, 27 czerwca – 1 lipca) była podyktowana doświadczeniami z poprzedniego pleneru, podczas którego prace wykonywane były w ogromnym pośpiechu. Zaletą tego rozwiązania była elastyczność w stosunku do osób pracujących etatowo, którzy nie mogli w pełni uczestniczyć w pracy podczas pleneru. W czasie pracy indywidualnej nastąpiła finalna realizacja zamierzeń twórczych oraz ich dopracowanie.

Ostatnią częścią podsumowującą plener był wernisaż, którego formuła była powtórzeniem, charakterystycznego już dla Grupy, oprowadzania gości po „galerii” wraz z krótką eksplikacją twórców oraz obszerniejszą dyskusją podczas poczęstunku. W sobotnie popołudnie, po zebraniu się gości oraz artystów (na podwórzu osiedla) przed jednym z bloków przy ulicy Wrocławskiej, nastąpił ponad 2 godzinny spacer po „galerii”, którą stała się ulica Mazowiecka. Podczas oprowadzania, zwiedzający poznali 20 twórców, którzy opowiedzieli o 18 zrealizowanych projektach. Prezentowane realizacje reprezentowały różne dziedziny twórcze, takie jak: malarstwo, grafika, rzeźba, architektura i urbanistyka, architektura krajobrazu, scenografia, formy przemysłowe, literatura, filozofia, psychologia, a nawet taniec.

Uczestnikami biorącymi udział w projekcie byli: Natalia Bierkowska z cyklem rzeźbiarskim „Karaty – Bękarty inżyniera, drugie życie przedmiotu”, Sylwia Bobel z projektem przestrzennym „Dla M”, Grzegorz Bugaj i Piotr Kolanko z projektem wielkoformatowej grafiki „Trzymaj demony na smyczy, w miejskiej dżicy”, Olga Bukowska z cyklem obrazów olejnych „Znaki miasta”, „Krakau sis”, „Brysiu”, Agnieszka Burzej z cyklem akwarel „Mazowiecka”, Bartłomiej Domagała z tekstem literackim „Odlamki”, Weronika Dziepak i Anna Skoczeń z projektem przestrzennym „Meblościanka” (**ryc. 2**), Katarzyna Elwart z projektem „Linea”, Paulina Karguła z projektem muralu „Surreal”, Dorota Marszałik z projektem „Swoboda drzewa” (**ryc. 3**), Anna Mazur i Dominik Rogus z cyklem grafik „Drzewa Mazowiecka”, Agata Pęcak z interakcją „Okradziona”, Ewa Maria Romaniak z projektem „Kod ulicy”, Joan-

na Rudzińska z performancem „Przestrzeń ponadchodnikowa (w świetle bramy)”, Anna Sołtysik z projektem *in situ* „Życie między budynkami”, Małgorzata Steć z esejem „Forum Mazowieckanum” oraz Beata Weber z projektem ogólnodostępnego słupa ogłoszeniowego [Archiwum Grupy M37A].

Podsumowaniem całości była wspólna rozmowa w „ogrodzie pracowni” czyli w zadrzewionej części wnętrza osiedla, gdzie Grupa zaaranżowała poczęstunek w formie małego pikniku dla wszystkich uczestników (**ryc. 4**).

Podsumowanie

Celem multidyscyplinarnego pleneru oraz wernisażu poplenerowego w obu wydarzeniach, było wywołanie dyskusji na temat przestrzeni miejskiej. Jej uczestnikami byli twórcy z różnych dziedzin, którzy używali wypowiedzi artystycznej, inspirowanej konkretną przestrzenią oraz interakcją z jej użytkownikami. Uczestnikami byli także zwiedzający wystawę, którzy dyskutowali z artystami, a także ze sobą nawzajem. Forma i sposób wypowiedzi twórców biorących udział w obu plenerach był dowolny, choć miał uwzględniać miejsce prezentacji podczas wernisażu, który odbywał się przede wszystkim pod gołym niebem. Celem plenerów było zbadanie zagadnień związanych z przestrzenią miejską, tak więc z różnego typu wnętrzami architektoniczno-krajobrazowymi (ARK), sposobami ich percepcji, polisensorycznym odbiorem oraz wywołaniem dyskursu, a także interakcji różnych środowisk twórców oraz odbiorców. W obu przypadkach mieliśmy do czynienia z zaangażowaniem uczestników (twórców i zwiedzających) w szczerą i otwartą rozmowę na temat przestrzeni miasta. W dyskusjach padały różne spostrzeżenia, uwagi, dotyczące stanu istniejącego badanych wnętrza ARK, a także ich artystycznych interpretacji. Były wypowiedzane także oczekiwania i życzenia, jak mogłaby wyglądać przestrzeń, gdyby w procesie jej powstawania pojawił się dialog pomiędzy inwestorem (miastem) a użytkownikami, którzy żyją na konkretnym osiedlu, przy konkretnej ulicy.

Wydaje się iż tego typu działania plenerowe mogą stać się początkiem ważnej dyskusji na tematy, które są bliskie każdemu mieszkańcowi miasta, niezależnie od wykonywanego zawodu, płci, wieku czy zamożności, ponieważ obraz miasta, to co jest pomiędzy budynkami, dotyka wszystkich w jednakowy sposób.

References Bibliografia

- Chilvers I. (2002) *Oksfordzki leksykon sztuki*. Warszawa: Arkady.
- Romaniak E.M. (2017) *Przestrzeń ulicy – Mazowiecka KRK*. Architektura & Biznes nr 09/2017.
- Katalog poplenerowy *Przestrzeń osiedla – Wrocławska 66*. (2016) Grupa M37A Kraków.
- Katalog poplenerowy *Przestrzeń ulicy – Mazowiecka KRK*. (2017) Grupa M37A Kraków.
- Archiwum Grupy M37A

Strony internetowe:

- grupam37a.wixsite.com/m37a/exhibitions (data dostępu: 25.11.2017)
- sjp.pwn.pl/sjp/;2571735 (data dostępu: 25.11.2017)
- www.m37a.art (data dostępu: 25.11.2017)